

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 378/2018-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. novembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou Mgr. Monikou Dubskou, advokátska kancelária, Šoltésovej 13, Ružomberok, vo veci namietaného porušenia základného práva na ochranu súkromného a rodinného života zaručeného v čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11 CoP 106/07 z 12. júla 2017, ako aj vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 219/2017 z 29. januára 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. apríla 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej

len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na ochranu súkromného a rodinného života zaručeného v čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 CoP 106/07 z 12. júla 2017, ako aj vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 219/2017 z 29. januára 2018.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozsudkom sp. zn. 11 P 20/2015 z 15. novembra 2016 Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“) rozhodol o zmene úpravy práv a povinností rodičov k maloletej sťažovateľovej dcére, a to tak, že zmenil do tej doby účinné rozsudky vo veci určenia výživného na maloletú (okresný súd rozhodol o zvýšení výživného na maloletú z 350 € na 450 €) a vo veci úpravy styku maloletej so sťažovateľom (okresný súd zúžil rozsah stretávania sa sťažovateľa s maloletou). Na základe odvolania rodičov a kolízneho opatrovníka krajský súd rozsudkom sp. zn. 11 CoP 106/07 z 12. júla 2017 rozsudok okresného súdu vo výrokoch o určení výživného a o úprave styku sťažovateľa s maloletou ako vecne správny potvrdil. Dovolanie sťažovateľa najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Cdo 219/2017 z 29. januára 2018 ako neprípustné odmietol.

3. Sťažnosťou podanou ústavnému súdu sťažovateľ namieta, že krajský súd ani najvyšší súd sa nevysporiadali s jeho odvolacími a dovolacími námietkami o nezrozumiteľnosti, arbitrárnosti a nepredvídateľnosti rozsudku okresného súdu, ktorého rozhodnutie podľa sťažovateľa buď odporuje vykonanému dokazovaniu alebo nemá vo vykonanom dokazovaní oporu, keďže okresný súd mal rozhodnúť iba na podklade ničím nepreukázaného subjektívneho názoru súdu bez existencie konkrétnych dôkazov, ktoré pochybenia podľa sťažovateľa nenapravil ani krajský súd a ani najvyšší súd. Ako príklad sťažovateľ uviedol, že okresný súd zúžil rozsah jeho stretávania sa s maloletou napriek tomu, že sťažovateľ, ako aj súdny znalec odporúčali ponechať dovtedajší rozsah úpravy styku maloletej so sťažovateľom, a to v záujme maloletej, ktorá podľa záverov psychológa

má dobrý vzťah aj so svojim otcom (sťažovateľom), čím podľa sťažovateľa súd poprel, resp. bez odôvodnenia ignoroval výsledky znaleckého dokazovania a o najlepšom záujme maloletej rozhodol bez dôkazu iba na základe svojho subjektívneho uváženia. Nepredvídateľnosť rozhodnutia okresného súdu, s ktorým sa bez ďalšieho stotožnili aj nadriadené súdy, spočíva aj v tom, že „... súd prvej inštancie počas posledného pojednávania vo veci nariadeného na deň 15.11.2016... vyslovil právny názor..., že návrh matky na zúženie styku otca s mal. dcérou považuje za neopodstatnený a že má za preukázané, v súlade s ustanovením znalca ponechať rozsah styku otca s mal. dcérou tak ako doteraz“, avšak „Napriek vyslovenému názoru... súd prvej inštancie ako aj odvolací súd svojimi konečnými rozhodnutiami zúžili kontakt otca s maloletou dcérou...“.

4. Obdobne sťažovateľ uviedol, že okresný súd a ani odvolací a dovolací súd sa nevysporiadali so závermi znaleckého posudku o komplexnom osobnostnom posúdení otca a matky, ktorého závery súdy vôbec nebrali na zreteľ, a z ich rozhodnutí nie je zrejmé, ktoré časti znaleckého posudku sa rozhodli použiť, ktoré ignorovať a prečo, pričom v tejto spojitosti sťažovateľ konštatuje, že „... vyvstáva otázka aký zmysel majú znalecké posudky v právnom systéme SR, keď sudcu nezaväzujú ani len k elementárnej potrebe preskúmateľnosti vlastných rozhodnutí“. Nepreskúmateľným je podľa sťažovateľa aj tvrdenie okresného súdu, o tzv. „enormnej záťaži“ prechodu na školskú dochádzku na maloletú v porovnaní s inými školákmi, pretože v tomto smere nebol podľa sťažovateľa okresným súdom produkovaný ani jeden dôkaz preukazujúci túto skutočnosť, a aj v tomto smere mal okresný súd bez zjednania nápravy nadriadenými súdmi rozhodnúť podľa sťažovateľa iba na základe subjektívnej ničím nepreukázanej skutočnosti. Obdobne je podľa sťažovateľa nepreskúmateľným a svojvoľným spôsobom odôvodnená potreba tvorby úspor sťažovateľom pre maloletú, ktorej sťažovateľ sporí aj bez súdneho rozhodnutia, a ktorú potrebu mal okresný súd s tichým súhlasom nadriadených súdov, odôvodniť tým, že „... otec sa môže s dcérou v období puberty pohádať“, pričom podľa sťažovateľa „Toto odôvodnenie súdu je úplne iracionálne a nemá žiadny podklad v žiadnom dôkaze ani v súdnej výpovedi v spise.“. Sťažovateľ poukázal na to, že aj v tomto smere bolo rozhodnuté na podklade fikcie namiesto riadneho dokazovania, čo je v situácii, keď sa rovnaký konflikt s maloletou neprezumuje aj na strane matky, absolútne nedôvodné

a voči jeho osobe diskriminačné. Za diskriminačné považuje sťažovateľ súdne odôvodnenie aj v tom smere, že v čase, keď mal maloletú v starostlivosti, sa malo prihodiť, že ju zo škôlky nevyzdvihol on, ale iná osoba, pričom v tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na to, že dôkaz o tejto skutočnosti nebol nikdy vykonaný, takže prvostupňový súd mal vyhodnotiť neexistujúci dôkaz, jednako že okresný súd túto skutočnosť vôbec nevyhodnocoval aj pri osobe matky maloletej, čo sťažovateľ považuje za diskrimináciu svojej osoby, a jednako poukázal aj na fakt, že je právom každého rodiča, aby splnomocnil tretiu osobu na vyzdvihnutie dieťaťa z predškolského zariadenia. Ako dôkaz diskriminačného postupu okresného súdu na poli dokazovania voči svojej osobe sťažovateľ uviedol aj to, že okresný súd zisťoval z hľadiska rozvrhnutia pracovného času spôsobilosť preberať maloletú zo školského zariadenia len u otca, nie však u matky maloletej, pričom okresný súd mal opätovne rozhodnúť na základe vyhodnotenia dôkazu, ktorý zo spisu nevyplýva, že sťažovateľ (otec) kvôli pracovnej zaneprázdnenosti toho nie je schopný, pričom však sťažovateľ ako konateľ spoločnosti mal preukázať možnosť flexibilnej úpravy pracovného času. Podľa sťažovateľa v danom prípade predmetom dokazovania nebolo, či je matka z hľadiska rozvrhnutia pracovného času schopná zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloletú. Okrem tohto matka dieťaťa napriek opakovaným výzvam nepreukázala, aké sú náklady na výchovu a výživu maloletej, túto otázku napokon okresný súd uzavrel bez opory v dokazovaní tak, že mesačné náklady ustálil paušálne na sumu 380 €, pričom podľa sťažovateľa do tejto sumy mal započítať aj sumy, ktoré s výchovou maloletej nemajú súvis (náklady na káblovú televíziu). Sťažovateľ tiež poukázal na rozporuplnosť odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu v časti odôvodňujúcej úpravu styku s maloletou, v rámci ktorého súd na jednej strane uviedol, že sťažovateľ nie je z časového hľadiska schopný preberať maloletú zo školy pred 17.00 h, preto v jeden deň umožnil ich styk až po tejto hodine, avšak súčasne hneď v nasledujúci deň na uvedený argument pozabudol a umožnil styk sťažovateľa s maloletou už pred 17.00 h, pričom v tejto súvislosti sťažovateľ v sťažnosti tiež uviedol: *„Sťažovateľ nenamieta obsah rozhodnutia ale jeho zdôvodnenie, ktoré nemôže zakladať dva logicky aj obsahovo opačné závery... pre sťažovateľa je nepochopiteľné, že na uvedené flagrantné a úplne evidentné skutočnosti nereaguje ani odvolací ani dovolací súd vo svojich uzneseniach.“*

5. V súvislosti s otázkou úpravy styku sťažovateľa s maloletou sťažovateľ sumarizuje, že tento bol zúžený aj napriek tomu, že z vykonaného dokazovania reálne nevyplýva žiadna zmena pomerov na strane maloletej, ktorá by zúženie rozsahu styku s maloletou vyžadovala, pričom podľa sťažovateľa uvedenú nepredvídateľnosť súdneho rozhodnutia, ktoré nekorešponduje s vykonaným dokazovaním, nenapravili ani krajský súd a ani najvyšší súd. Sťažovateľ ďalej v tejto súvislosti uviedol, že *«... nenamieta „nesprávne závery súdu“ ale namieta nezrozumiteľnosť, nepreskúmateľnosť, prekvapivosť, predčasnosť a logickú nejednoznačnosť odôvodnenia týchto záverov. A na to má ako účastník konania a otec maloletej určite právo.»*.

6. Podľa sťažovateľa bolo jeho právo na spravodlivý proces porušené nielen nepredvídateľným odôvodnením súdneho rozhodnutia, ktoré nekorešponduje s vykonaným dokazovaním, ale najmä v jeho atribúte kontradiktórnosti, keďže okresný súd a aj súd odvolací rozhodovali zväčša buď na základe dôkazov produkovaných matkou maloletej alebo na základe svojho subjektívneho s dokazovaním nekorešpondujúceho názoru, pričom s rovnakou starostlivosťou sa náležite nevysporiadali aj s jeho návrhmi a námietkami. Podľa sťažovateľa *„Odvolací súd sa vo svojom odôvodnení stotožnil s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvého stupňa a tieto dôvody nijak významne nedoplnil o tvrdenia, ktoré by vyvrátili tvrdenia otca - sťažovateľa uvedené v jeho odvolaní.“*, avšak v zmysle judikatúry najvyššieho súdu (sp. zn. 6 Cdo 183/2011), na ktorú sťažovateľ v tejto súvislosti poukázal, *„... ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody, uvedené ustanovenie ale nič nemení na povinnosti odvolacieho súdu vyrovnáť sa s argumentáciou odvolateľa, ktorá môže byť rozhodujúca pre rozhodnutie veci. Odvolací súd teda musí odpovedať na podstatné a právne významné dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Inak sa dostane mimo limitov práva na spravodlivý proces, ktoré je chránené nielen čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru.“*.

7. Sťažovateľ v sťažnosti tiež uviedol:

„Na základe vykonaných dôkazov nie je možné posúdiť, či bolo rozhodnutie súdu správne alebo nesprávne a sťažovateľ ani takéto posúdenie nepožaduje, resp. nenamieta. Čo sťažovateľ namieta je preskúmateľnosť rozhodnutia okresného súdu Trnava, odvolacieho súdu (Krajský súd Trnava) aj dovolacieho súdu (Najvyšší súd SR).“

8. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na ochranu súkromného a rodinného života vyplývajúce z čl. 34 Ústavy SR (správne má byť čl. 19 ods. 2 ústavy, pozn.) rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11CoP/106/2007-550 (správne má byť sp. zn. 11 CoP 106/2017, pozn.) zo dňa 12.07.2017 porušené bolo.

Základné právo sťažovateľ (a) na spravodlivý súdny proces vyplývajúci (e) z článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 146 ods. 2 Ústavy SR (správne má byť čl. 46 ods. 1 ústavy, pozn.) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo/219/2017 zo dňa 29. 01.2018 porušené bolo.

Rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11 CoP/106/2007-550 (správne má byť sp. zn. 11 CoP 106/2017, pozn.) zo dňa 12.07.2017 sa zrušuje.

Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Trnave sú povinní spoločne a nerozdielne do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadosťučinenie sťažovateľovi vo výške 33.000.- eur (slovom tridsaťtisíc euro) na účet sťažovateľa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Trnave je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právnej zástupkyne.“

II.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. V súvislosti so sťažnosťou sťažovateľa ústavný súd v prvom rade podotýka, že podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľa, ktorý je v danom prípade navyše zastúpený kvalifikovanou právnou zástupkyňou. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, preto v danej veci ústavný súd rozhodoval o porušení tých práv (čl. 19 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru), ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáha v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti. V tejto súvislosti je nutné podotknúť, že aj napriek zastúpeniu sťažovateľa kvalifikovanou právnou zástupkyňou slovné vyjadrenie namietaného porušenia práv uvedené v petite sťažnosti nekorešpondovalo s ich číselným označením. Túto skutočnosť musel ústavný súd v záujme vyhnúť sa prílišnému formalizmu a v záujme zachovania materiálne právnej ochrany práv sťažovateľa korigovať, tak ako to vypláva z bodu 8 tohto rozhodnutia. Tvrdenia o porušení iných práv (napr. základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa;

čl. 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a pod.), ktoré sťažovateľ uvádza iba v texte sťažnosti mimo petitu, je podľa názoru ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť jeho argumentácie (napr. III. ÚS 149/04, III. ÚS 235/05, II. ÚS 65/07).

11.1 Okrem toho ústavný súd na margo podotýka, že v záujme vyhnúť sa prílišnému formalizmu a v záujme poskytnúť materiálnoprávnu ochranu právam a slobodám, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, ústavný súd pristúpil k vecnému ústavnoprávnemu prieskumu napádaných rozhodnutí aj napriek tomu, že sťažovateľom (zastúpeným kvalifikovanou právnou zástupkyňou) uvádzané číselné označenie a slovné pomenovanie práv v petite sťažnosti nekorešpondovalo (právo na ochranu súkromného a rodinného života nie je zakotvené v čl. 34 ústavy, kde sú upravené práva národnostných menšín a etnických skupín, ale v čl. 19 ods. 2 ústavy; obdobne právo na súdnu ochranu nie je zaručené v čl. 146 ods. 2 ústavy, ale v čl. 46 ods. 1 ústavy).

11.2 Ústavný súd tiež podotýka, že sťažovateľom napádaný rozsudok krajského súdu sp. zn. 11 CoP 106/2017 z 12. júla 2017 bol už síce predmetom ústavného prieskumu v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. II. ÚS 330/2018 (sťažnosť bola odmietnutá aj ako zjavne neopodstatnená), avšak skrz označených práv na spravodlivé súdne konanie, práva na rovnosť účastníkov v konaní a práv dieťaťa, pričom nebola zohľadnená skutočnosť existencie dovolacieho rozhodnutia. Vzhľadom na uvedené, ako aj vzhľadom na to, že sťažovateľ v tejto sťažnosti (v zastúpení inou právnou zástupkyňou ako v prvej sťažnosti, pozn.) v príčinnej súvislosti s označeným rozsudkom krajského súdu tentokrát namieta iba porušenie práva na súkromný a rodinný život, ústavný súd aj vzhľadom na ochranu záujmov maloletej, o právach a povinnostiach ktorej napadnuté rozhodnutie pojednáva, preskúmal rozhodnutie krajského súdu aj skrze toto uvedené právo.

12. K rozhodnutiu krajského súdu

12.1 Pokiaľ ide o napádané rozhodnutie krajského súdu, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) sa považuje ústavná sťažnosť za prípustnú až po rozhodnutí o odmietnutí

dovolania pre jeho neprípustnosť, pričom lehota na podanie sťažnosti proti dovolaním napadnutému druhostupňovému rozhodnutiu (t. j. proti rozhodnutiu krajského súdu) sa považuje za zachovanú (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 358/09). Inými slovami, ústavný súd už judikoval (napr. I. ÚS 239/09, II. ÚS 492/2010, IV. ÚS 49/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy po rozhodnutí o dovolaní bude v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (krajského súdu), a to za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská proti Českej republike, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

12.2 V súvislosti so sťažovateľom napádaným rozsudkom krajského súdu ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné v prvom rade pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00).

12.3 Podstata sťažnostnej argumentácie sťažovateľa v interakcii s rozhodnutím krajského súdu je založená na jeho tvrdení, že krajský súd nenapravil pochybenia okresného súdu spočívajúce v nedostatočnom odôvodnení jeho rozhodnutia, a to vo vzťahu k výroku o zvýšení výživného na maloletú a tiež vo vzťahu k výroku o zúžení rozsahu styku sťažovateľa s maloletou. Uvedené rozhodnutia podľa sťažovateľa nekorešpondujú

s vykonaným dokazovaním, a to buď v tom smere, že vykonaným dokazovaním nemali byť vôbec preukázané, t. j. základné piliere rozhodnutia nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a súd mal rozhodnúť iba na základe svojvôle alebo v tom smere, že uvedené rozhodnutia záverom dokazovania odporujú. Pokiaľ ide o výrok upravujúci rozsah styku s maloletou, sťažovateľ namieta, že k jeho zúženiu okresný súd pristúpil napriek tomu, že znalec to v znaleckom posudku neodporúčal, takže okresný súd a stotožniac sa s ním aj krajský súd rozhodol svojvoľne bez opory vo vykonanom dokazovaní, pričom podľa sťažovateľa toto svoje rozhodnutie mal odôvodniť konštatovaním o „enormnej záťaži“ školskej dochádzky na maloletú, ako aj na podľa sťažovateľa nedokázanej skutočnosti, že sťažovateľ maloletú nevyzdvihuje v školskom zariadení, pretože mu to nedovoľujú jeho pracovné povinnosti. Obdobne podľa sťažovateľa krajský súd potvrdil aj výrok okresného súdu o zvýšení výživného na maloletú, hoci jeho zvýšenie nie je podľa sťažovateľa relevantne odôvodnené, keďže okresný súd mal potrebu tvorby úspor pre maloletú odôvodniť nepreukázanou a neistou skutočnosťou, ktorá by mohla v budúcnosti nastať (konflikt s maloletou), a navyše podľa sťažovateľa v danom prípade bolo o zvýšení výživného rozhodnuté bez toho, aby matka maloletej preukazovala náklady na jej výchovu a výživu.

12.4 Krajský súd svoj rozsudok v podstatných častiach takto odôvodnil:

„Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje so skutkovými zisteniami a právnymi závermi súdu prvej inštancie obsiahnutými v odôvodnení napadnutého rozsudku, pričom v podrobnostiach na ne odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

Správnym bol postup súdu prvej inštancie, ktorý porovnal pomery a okolnosti, z ktorých sa vychádzalo z ostatnej úprave výživného, s pomermi a okolnosťami v čase nového rozhodovania o výživnom, pričom posúdil jednotlivé zmeny pomerov tak na strane výživou odkázaného dieťaťa, ako aj na strane výživou povinných rodičov, a dospel k správneému záveru, že došlo k podstatnej zmene pomerov, ktoré odôvodňovali zmenu výživného. Súd prvej inštancie dostatočným spôsobom preskúmal a vyhodnotil schopnosti, možnosti a majetkové pomery oboch rodičov a prihliadol na zmeny, ktoré nastali od ostatného rozhodnutia súdu o výživnom na dieťa, a to tak na strane rodičov, ako aj dieťaťa. Správnym bol záver súdu prvej inštancie, že s prihliadnutím na odôvodnené

potreby maloletej, je pôvodne stanovené výživné v sume 350 eur mesačne dostatočné, no majetkové pomery otca odôvodňuje určiť výživné i na tvorbu úspor maloletej, ktoré budú prípadne slúžiť na zabezpečenie prípravy na jej budúce povolanie, resp. na iné nepredpokladané výdavky. Súd sa vypořádali s námietkou otca dieťaťa, že tento maloletej dobrovoľne sporí a rovnako sa vypořádal s námietkou otca, že výživné na tvorbu úspor malo byť určené zo sumy pôvodného výživného, s prihliadnutím na to, že táto suma bola určená na základe rodičovskej dohody ako bežné výživné a ako bežné výživné je po zvýšení nákladov na maloletú po nástupe na základnú školu aj spotrebovaná...

Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že je v záujme zdravého vývinu maloletej, aby sa na jej výchove podieľali obaja rodičia, ktorý sa vo svojich výchovných prístupoch dopĺňajú. V záujme zabezpečenia dostatočných podkladov pre rozhodnutie súd prvej inštancie vo veci vykonal znalecké dokazovanie, z ktorých záverov vyplynulo, že nie je v záujme maloletej zúženie styku s otcom v zmysle návrhu matky. Na základe vykonaného dokazovania neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali podstatné zúženie styku otca s maloletou. Čiastočné zúženie styku otca s dieťaťom prvoinštančný súd dostatočným spôsobom odôvodnil, keď uviedol, že na rozdiel od záverov znalca, ktorý navrhol ponechať styk v predchádzajúcom rozsahu, považoval súd za dôvodné zúženie styku v súvislosti s nástupom maloletej na základnú školu, ktorá skutočnosť odôvodňovala prehodnotenie skoršej úpravy. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že s obdobím zaškolenia je spojená potreba určitého režimu v súvislosti s prípravou do školy na nasledujúci deň a zabezpečenie dostatočného množstva spánku, ale aj priestoru na hru, čo by pri doterajšej úprave styku nebolo zabezpečené. V odôvodnení rozhodnutia v tejto časti sa súd prvej inštancie dostatočným spôsobom zaoberal námietkami zo strany rodičov a vzhľadom na to, že títo ani v odvolacom konaní neuviedli žiadne ďalšie podstatné skutočnosti, na ktoré by bolo potrebné prihliadnuť, odvolací súd poukazuje na odôvodnenie rozsudku v tejto časti (§ 387 ods. 2 CSP).“

12.5 Vzhľadom na citované odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu, ktorý sa v plnej miere identifikoval s odôvodnením okresného súdu, ústavný súd v prvom rade poukazuje na svoju judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08,

IV. ÚS 350/09, IV. ÚS 320/2012, II. ÚS 495/2015, II. ÚS 102/2018), podľa ktorej rozhodnutie súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok, a preto je z hľadiska ústavného prieskumu potrebné posudzovať ich tiež ako jeden celok. Pokiaľ súd prvého stupňa zodpovie na všetky relevantné argumenty nastolené účastníkmi v konaní a odvolací súd sa s týmto posúdením stotožní, potom ani stručnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nie je v zásade dôvodom na vyslovenie protiústavnosti takéhoto rozhodnutia. Podstatné totiž je, že účastníkovi konania boli v priebehu celého konania sprostredkované nosné dôvody rozhodnutia. Tento právny názor teda zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania.

12.6 V súvislosti s odôvodnením výroku o úprave styku s maloletou je v kontexte uvedeného nutné podotknúť, že nosné argumenty tohto rozhodnutia sú uvedené v odôvodnení rozsudku okresného súdu, z ktorého vyplýva, že tak ako to uvádza aj sám sťažovateľ, znalec síce nenavrhol zúžiť rozsah dovtedy upraveného styku sťažovateľa s maloletou, a to z dôvodu dobrých citových väzieb maloletej nielen k matke, ale aj k otcovi (sťažovateľovi), avšak zo znaleckého dokazovania vyplynul aj záver o problematickej komunikácii medzi rodičmi maloletej, ktorí namiesto kooperácie na výchove maloletej sa navzájom obviňovali z jej sabotovania, takže znalec v tejto spojitosti vyslovil pochybnosť o tom, či rodičia maloletej budú schopní riadne komunikovať a odovzdávať si informácie týkajúce sa aj prípravy maloletej do školy, keďže táto nastúpila na povinnú školskú dochádzku. Preto, aj keď znalec považoval dovtedajší rozsah úpravy styku za dostatočný a nenavrhol jeho úpravu, predsa len formuloval záver, resp. odporúčanie úpravy styku, nie však z hľadiska jeho rozsahu ale z hľadiska „prehodenia“ dní, v rámci ktorých sa styk realizoval z dôvodu zabezpečenia nerušenej a kontinuálnej prípravy maloletej do školy a jej adaptovanie sa na školský režim spojený s nárastom povinnosti. Konkrétne sú tieto závery formulované v rozsudku okresného súdu takto (pozri strane 9, pozn.):

„Keďže maloletá by mala byť od školského roku 2016/2017 žiačkou prvého ročníka základnej školy, je možné upraviť resp. prehodiť dni určené na styk maloletej s otcom tak,

aby to pre maloletú nepredstavovalo zvýšenú náročnosť v období, keď začne s povinnou školskou dochádzkou. V tejto otázke je potrebná dohoda a najmä participácia obidvoch rodičov. Rozsah stretávania otca s maloletou je relatívne široký, ale pre maloletú zatiaľ vyhovujúci. Tak ako sa znalec vyššie zmienil, bude potrebné zvážiť, či po zaškolení bude takáto úprava možná vzhľadom k povinnostiam maloletej so školou. Ak sa rodičia dohodnú, resp. si rozdelia prípravu maloletej do školy medzi sebou, tak áno, je možné, aby to bolo zachované v rámci pondelka a stredy. Ak rodičia budú komunikovať tak ako doteraz, tak je vysoko pravdepodobné, že si nebudú predávať informácie o maloletej v zmysle školských povinností, čo bude mať negatívny dopad na zvládanie prvého ročníka zo strany maloletej a bude to prehlbovať napätie medzi rodičmi, ktorí sa budú asi obviňovať z toho, koho je to väčšia chyba.“

12.7 Vzhľadom na uvedené sa argumentácia sťažovateľa o neodôvodnení a svojvôli rozhodnutia okresného súdu, s ktorým sa identifikoval aj krajský súd, v otázke potreby upraviť styk sťažovateľa s maloletou, ktorá nástupom na povinnú školskú dochádzku vstúpila do novej etapy svojho života, javí ako vyfabulovaná a účelová, pretože v tomto smere je súdne rozhodnutie riadne odôvodnené a kopírujúce odporúčania znalca prameniace z okolností danej veci (vypestovaná citová väzba maloletej k obidvom rodičom; zlá komunikácia rodičov medzi sebou aj vo veciach maloletej; zmena pomerov na strane maloletej spočívajúca v jej nástupe do školy) a faktické a všeobecne známe univerzálne platiace skutočnosti o potrebe adaptovania sa dieťaťa, ale aj dospelého jedinca na nové pomery, prostredie i nový režim, pričom táto skutočnosť je obzvlášť citeľná v prípade dieťaťa nastupujúceho na povinnú školskú dochádzku, ktorého adaptovaniu sa na nový školský režim nenapomôže konfliktné (vďaka rodičom) a stále v priebehu školského týždňa meniace sa (nepokojné) prostredie. Navyše, v prípade zastabilizovania sa maloletej v školskom režime rodičia majú možnosť kedykoľvek žiadať úpravu rozsahu a spôsobu styku s maloletou, avšak v danom prípade a za daných okolností, tak ako to vyplýva, z odôvodnenia rozsudku okresného súdu aj z rozsudku krajského súdu, ktoré tvoria jeden celok, bolo odôvodnene rozhodnuté v čo najlepšom záujme maloletej. Súčasne je nutné podotknúť, že súd rozhoduje na základe voľného hodnotenia vykonaných dôkazov, ktoré vyhodnocuje jednotlivo, ako aj v ich vzájomných súvislostiach prihliadajúc na všetko,

čo počas konania vyšlo najavo, pričom pokiaľ ide o úpravu styku, tak znalecký dôkaz nebol jediným, ale len jedným z viacerých dôkazov (pozri už uvedené), na podklade ktorých bolo rozhodnuté.

12.8. Pokiaľ ide o odôvodnenie rozhodnutia o úprave styku s maloletou, je klamlivé a účelové aj tvrdenie sťažovateľa, že okresný súd a mal sa s tým uspokojiť aj krajský súd, nepovažovali vôbec dokazovaním preukázané, že by namiesto sťažovateľa maloletú v školskom zariadení vyzdvihovala iná osoba, pretože v tejto súvislosti je v rozsudku okresného súdu uvedené (pozri stranu 14, pozn.), že *„Na pojednávaní dňa 15.11.2016 otec uviedol, že matka tiež osobne nevyzdvihuje dieťa zo školy. To, či otec maloletú osobne vyzdvihne, záleží od jeho pracovnej vyťaženia. Poukazuje na to, že maloletá chodí do školy iba 8 týždňov, to by nerád zovšeobecňoval. Keď nemôže osobne vyzdvihnúť maloletú, splnomocnil niekoľko študentiek, ktoré sa s ňou poznajú, sú s ňou kamarátky.“*. Z citovaného teda bezpochyby vyplýva, že predmetnú okolnosť potvrdil vo svojej výpovedi na pojednávaní sám sťažovateľ, pričom v tomto smere sa žiada na margo podotknúť, že okresný súd sa v rozsudku vysporiadal aj s tým, že aj matka nie vždy osobne vyzdvihovala maloletú v školskom zariadení, a to tak, že v danom prípade matke namiesto maloletej cudzích osôb vypomáhali rodinní príslušníci maloletej, a to jej babka a teta. Takže aj v tomto bode je rozhodnutie okresného súdu a aj s ním sa identifikujúce rozhodnutie krajského súdu odôvodnené ústavne udržateľným spôsobom v zhode s vykonaným dokazovaním a nielen na základe subjektívnej úvahy súdu, tak ako to tvrdí sťažovateľ.

12.9. Obdobne je rozhodnutie krajského súdu a v spojení s ním aj rozhodnutie okresného súdu riadne odôvodnené aj vo výroku o zvýšení výživného, pričom z odôvodnení oboch rozhodnutí vyplýva, že k jeho zvýšeniu nedošlo v jeho zložke bežného výživného slúžiaceho na zabezpečenie každodennej výchovy a výživy maloletej, ktorú súdy považovali za dostatočnú, ale k jeho zvýšeniu došlo v jeho tzv. sporivej zložke slúžiacej ako zábezpeka, resp. rezerva na úhradu nepravidelných a ojedinelých nákladov spojených s výchovou a výživou maloletej, pričom pravdepodobnosť výskytu takýchto „nárarových“ nákladov u maloletej sa zvýšila, a to práve z dôvodu zmeny pomerov na jej strane, spočívajúcich v nastúpení na povinnú školskú dochádzku (náklady na učebnice; mimoškolské aktivity;

lyžiarske pobyty, výlety a pod.). V tejto súvislosti teda neobstojí argumentácia sťažovateľa, že potreba tvorby úspor nebola v rozhodnutiach riadne odôvodnená zmenou pomerov a neobstojí ani z pohľadu, že potreba tvorby úspor nebola odôvodnená ani z pohľadu nutnosti nariadenia jej tvorby súdnym rozhodnutím, pretože okresný súd tiež uviedol (pozri strany 18 a 19, pozn.):

„K zmene pomerov na strane maloletej prišlo jednak uplynutím času cca 3 roky, keď v čase vyhlásenia skoršieho rozsudku mala maloletá cca 3,5 roka, pričom v súčasnosti má maloletá 6,5 roka, s ktorým nárastom veku je spojené aj zvýšenie nákladov na výživu, ošatenie, hygienu, kultúrno-spoločenské vyžitie. K zmene pomerov prišlo okrem toho aj tým, že maloletá oproti času skoršieho rozsudku, kedy navštevovala materskú školu, navštevuje od 01.09.2016 základnú školu, čo so sebou prináša rovnako zvýšené náklady...“

Pokiaľ ide o poukazovanie otca na to, že sám maloletej dlhodobo sporí, súd nespochybňuje súčasnú snahu otca o finančné zabezpečenie svojej dcéry, avšak poukazuje na to, že sporeniu pre maloletú z iniciatívy otca chýba garancia, že otec takéto sporenie nezruší, a to aj s prihliadnutím na jeho osobnostnú charakteristiku (impulzivnosť, častá nespokojnosť, ktorá ho vedie ku konfliktom s inými). Nie je vylúčené, že v období dospievania (puberty) maloletej môže medzi nimi prísť k nezhodám, kedy by otec mohol prehodnotiť svoje rozhodnutie sporenia v prospech maloletej. Keďže súd sleduje najlepší záujem maloletej, a má za to, že majetkové pomery otca to dovoľujú, dospel k záveru, že je potrebné určiť výživné otca na maloletú za účelom tvorby úspor súdnym rozhodnutím, ktoré plnenie je od otca vynútitel'né.“

12.10 Z citovaného je teda zrejmé, že v súdnom rozhodnutí bola riadne odôvodnená aj potreba nariadenia tvorby úspor pre maloletú, a to aj napriek súkromnej iniciatíve sťažovateľa (otca) pri ich tvorbe, a to aj formou autoritatívneho súdneho rozhodnutia, ktoré opäť vzhľadom na súhrn všetkých vykonaných dôkazov (zvýšená potreba nákladov na maloletú z dôvodu školskej dochádzky; zárobkové možnosti rodičov; osobnostná charakteristika sťažovateľa znalcom a pod.) dáva v záujme maloletej väčšiu záruku, že v prípade akéhokoľvek narušenia vzťahov medzi rodičmi (ani matka nemá oprávnenie nakladať s úsporami, len so súhlasom súdu, pozn.) a maloletou budú jej potreby na výchovu a výživu mimo bežného výživného riadne zabezpečené, a to vymožitelným súdnym

rozhodnutím. Súdne rozhodnutie je odôvodnené aj vzhľadom na autoritatívne zaviazanie k tvorbe úspor len sťažovateľa, a nie aj matky maloletej, a to preukázaním ich zárobkových možností, ktoré sú vo výraznom nepomere, pričom v tomto smere je nutné podotknúť, že rozsah, akým rodičia prispievajú na výživu dieťaťa, nie je rozložený symetricky (vyvážene, resp. matematicky rovnomerne), ale zohľadňuje sa ich príjem, a teda aj ich životná úroveň, na ktorej má dieťa právo podieľať sa podľa možností a schopností každého z rodičov, ktoré nie sú vždy (tak ako je to v tomto prípade, pozn.) u oboch rodičov identické.

12.11 O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

12.12 Vzhľadom na uvedené možno závery krajského súdu považovať za logické, ústavne udržateľné, neodporujúce aplikovanej právnej úprave a podľa ústavného súdu im nemožno vyčítať takú svojvoľnosť, ktorá by mala za následok arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ktoré by bolo spôsobilé nedôvodne zasiahnuť do súkromného a rodinného života sťažovateľa, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní v tejto časti (vo vzťahu ku krajskému súdu, pozn.) ako zjavne neopodstatnenú odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

13. K rozhodnutiu najvyššieho súdu

13.1 V súvislosti s napádaným uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 219/2017 z 29. januára 2018 je sťažnostná argumentácia sťažovateľa, obdobne ako to je v prípade

krajského súdu, založená na tom, že najvyšší súd nenapravil pochybenia jemu podriadených vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov. V tejto spojitosti je však nutné konštatovať, že v danom prípade najvyšší súd ako súd dovolací ani nepristúpil k vecnému prieskumu rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu, pretože dovolanie sťažovateľa ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku.

13.2 Vzhľadom na to, že sťažovateľ nespochybňuje dôvody, na základe ktorých najvyšší súd jeho dovolanie ako procesne neprípustné odmietol, bolo bez právneho významu na tomto mieste uvádzať citáciu jeho rozhodnutia a v tejto súvislosti ústavný súd v reakcii na námietku sťažovateľa, že najvyšší súd aj vecne nepreskúmal rozhodnutie krajského súdu, iba podotýka, že táto požiadavka sťažovateľa je irelevantná, pretože v prípade absencie principiálnych procesných predpokladov na konanie nie je a ani nebolo povinnosťou najvyššieho súdu, aby vecne (materiálne) preskúmal rozhodnutie krajského súdu, preto ústavný súd považuje sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti za zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

14. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napádaného rozhodnutia všeobecného súdu (krajského súdu; zrušenia rozhodnutia najvyššieho súdu sa v petite sťažnosti sťažovateľ nedomáhal, pozn.), ako aj rozhodnutie o priznaní sťažovateľovi primeraného finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia jeho práv alebo slobôd (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o týchto častiach sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. novembra 2018